

U Galeriji ULUPUH-a otvorena izložba »Orgulje Heferer«

S ORGULJAMA DUŽE OD STOLJEĆA I POL

Obitelj Heferer izgradila je, tijekom pet generacija, 263 orgulja te niz harmonija, glasovira i pianina, ostavivši neizbrisiv u povijesti hrvatske, ali i europske glazbe – ističe kustosica izložbe Elizabeta Wagner

Izložba »Orgulje Heferer«, posvećena djelovanju prve hrvatske gradione orgulja, harmonija i glasovira Heferer, slavne obitelji majstora orguljara, otvorena je u zagrebačkoj Galeriji ULUPUH. Izložba odaje priznanje i predstavlja neke od najznačajnijih djela obitelji Heferer koja je u pet generacija sagradila 263 orgulja, a značajan opus bilježi i u izgradnji harmonija, glasovira i pianina čime je ostavila neizbrisiv trag u povijesti hrvatske, ali i europske glazbe – ističe kustosica izložbe Elizabeta Wagner.

Na izložbi su predstavljeni tek fragmenti iz povijesti jedne od najznačajnijih obitelji na području orguljarstva u Europi, koja kontinuirano gradi orgulje i uspjela je opstati kroz sve sustave, krize i ratove koji su pogodili ove prostore. Stoga, ističe kustosica Wagner, neophodno je u što skorijoj budućnosti revalorizirati i cjelovito obraditi djelovanje gradione u obimnijem stručnom radu i monografiji.

Tomislav Faullend Heferer, predstavnik pete generacije te obitelji, naglasio je da vjeruje da je svakoj zemlji značajno da kroz stoljeće i pol djeluje jedna takva gradionica, koja je preživjela kroz sve turbulencije i promjene koje su se nerijetko osjetile i na ledima njegovih predaka.

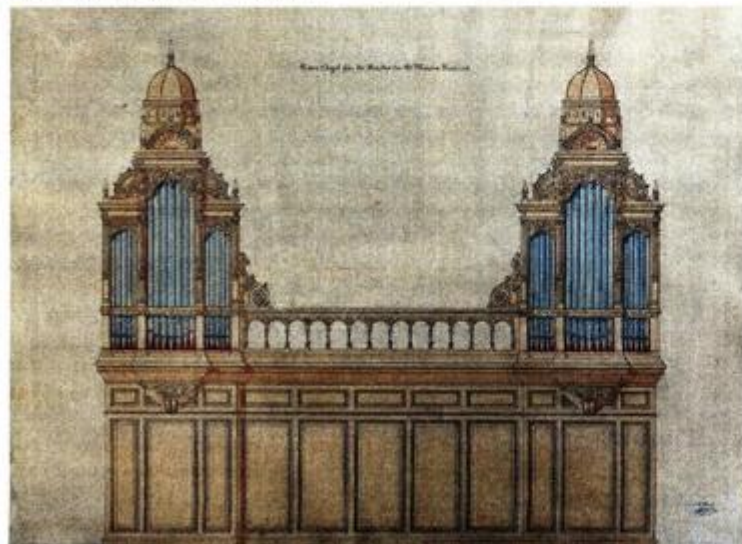
– Zato sam ponosan što i danas naše djelovanje društvu i zajednici daje plemeniti sjaj – dodao je.

Majstori predstavljeni pojedinačno

Uz kratki pregled razvoja tvrtke od utemeljenja u Grazu 1849. godine te početka djelovanja u Hrvatskoj 1868., izložba predstavlja rad svakog majstora pojedinačno. Naglasak je na Ivanu Faullendu Hefereru, dobitniku ULUPUH-ove nagrade za životno djelo, koji je značajno prido-

Reklama za orgulje Heferer

Nacrt orgulja za Mariju Bisticu

nio trendu konzervacije i restauracije instrumenata u Hrvatskoj.

U galeriji su izložena i dva primjerka orgulja iz gradione, a fotografijama i pratećim tekstovima predstavljeni su najljepši i najznačajniji instrumenti koji su ključni za povijest gradionice, a danas se nalaze u sakralnim objektima diljem Hrvatske.

Osim dvadesetak fotografija izloženi su i važni dokumenti iz povijesti Gradione kao i dio orgulja – sviralo Principal C iz crkve u Lepoglavi, čija je replika originala izrađena u radioni Heferer i darovana papi Benediktu XVI. prilikom apostolskog posjeta Hrvatskoj 2011. godine.

Dio izložbe posvećen je orguljama uništenim u velikosrpskoj agresiji za vrijeme Domovinskog rata, brojnim restauracijama i novim narudžbama, glazbenom ciklusu Heferer i popularnom novijem projektu, morskim orguljama u Zadru.

Posjetitelji mogu pogledati i televizijski dokumentarni film Mire Wolf »Majstori orguljari – Heferer i sinovi« u produkciji HRT-a.

Obitelj Heferer počela je izradivati orgulje sredinom 19. stoljeća u Grazu. Mihael Heferer je tvrtku utemeljio 1849. Grazu te je u Štajerskoj, Mađarskoj i Sloveniji izgradio 21 instrument. Prve orgulje za hrvatsko područje bile su za župnu crkvu u Rečici kraj Karlovca 1867.

Heferer potom seli u Karlovac te Zagreb gdje osniva tvrtku i utemeljuje višegeneracijsku majstorsku radionicu graditelja orgulja. Nakon njegove smrti radionicu preuzima njegov nećak Ferdo Heferer-Hubmann koji tehnološki usavršava gradnju orgulja, patentirajući i dva izuma konstrukcije zračnica, a gradiona je u to vrijeme već imala vlastitu ljevaonicu.

Temelji moderne organologije

U vrijeme međuraća tvrtku nasljeđuje njegov nećak August Faullend, no zbog loše ekonomske situacije posao djelomično stagnira. Bolja vremena dočekao je njegov sin Ivan Faullend Heferer, koji se školovao za orguljara u tvrtki L. Walcker

Bolleov nacrt za orgulje u Krapini

von Beckerath u Njemačkoj, te je izradu glasovira izučavao kod Bechsteina, Steinway & Sons u Njemačkoj i Bösendorfera u Austriji. Kasnije je specijalizirao restauraciju orgulja, proširujući djelatnost na konzervaciju i restauraciju instrumenata.

Godine 1970. postaje stalni suradnik Zavoda za restauriranje umjetnina, postavljajući temelje moderne organologije te zaštite i obnove spomeničkih orgulja u Hrvatskoj, a njegova su načela priznata i danas. U suradnji sa Zavodom za restauriranje (danas Hrvatski restauratorski zavod) gradiona je napravila više od 50 restauracija orgulja pod njegovim nadzorom, među kojima su najznačajnije orgulje u Hrvatskoj. Unutar ULUPUH-a utemeljio je Sekciju za restauratorska i oblikovno-fonička djela.

Gradionu danas vode njegovi sinovi August i Tomislav Faullend Heferer koji su struku izučili u očevoj gradioni, a usavršili se kod vodećih predstavnika orguljarske i klavirske struke u Europi i SAD-u. Jedan od poznatijih Tomislavovih projekata su Morske orgulje na zapadnom dijelu Rive u Zadru.

Izložba »Orgulje Heferer« bit će otvorena do 16. rujna, a ulaz je slobodan. (Hina)